

ความเห็นส่วนตัว
ของ นายณภดล เทพพิทักษ์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

คำวินิจฉัยที่ ๒/๒๕๖๘

เรื่องพิจารณาที่ ๒๕/๒๕๖๗

วันที่ ๑๕ เดือน มกราคม พุทธศักราช ๒๕๖๘

ระหว่าง { ศาลอุทธรณ์ภาค ๔ ผู้ร้อง
- ผู้ถูกร้อง

ประเด็นวินิจฉัย

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง และวรรคสาม หรือไม่

ความเห็น

รัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ เป็นบทบัญญัติในหมวด ๓ สิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทย มาตรา ๒๖ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “การตรากฎหมายที่มีผลเป็นการจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลต้องเป็นไปตามเงื่อนไขที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ ในกรณีที่รัฐธรรมนูญมิได้บัญญัติเงื่อนไขไว้ กฎหมายดังกล่าวต้องไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ และจะกระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ของบุคคลมิได้ รวมทั้งต้องระบุเหตุผลความจำเป็นในการจำกัดสิทธิและเสรีภาพไว้ด้วย” วรรคสอง บัญญัติว่า “กฎหมายตามวรรคหนึ่งต้องมีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป ไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง” มาตรา ๒๗ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอภาคกันในกฎหมาย มีสิทธิและเสรีภาพและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” และวรรคสาม บัญญัติว่า “การเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ว่าด้วยเหตุความแตกต่างในเรื่องถิ่นกำเนิด เชื้อชาติ ภาษา เพศ อายุ ความพิการ สภาพทางกายหรือสุขภาพ สถานะของบุคคล ฐานะทางเศรษฐกิจหรือสังคม ความเชื่อทางศาสนา การศึกษาอบรม หรือความคิดเห็นทางการเมืองอันไม่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญหรือเหตุอื่นใด จะกระทำมิได้”

๙๙

พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ บัญญัติว่า “เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบเรียบร้อย ให้ผู้สมัครหาเสียงเลือกตั้งได้ภายในกำหนดเวลา ดังต่อไปนี้ ... (๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง ...” และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “ห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนให้แก่ตนเองหรือผู้สมัครอื่น ใ้หวัดเว้นการลงคะแนนให้แก่ผู้สมัคร หรือการชักชวนให้ไปลงคะแนนไม่เลือกผู้ใดเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น ด้วยวิธีการ ดังต่อไปนี้ ... (๒) ให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อม แก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด ...”

ข้อโต้แย้งของผู้คัดค้านที่ว่า การที่พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) บัญญัติให้หาเสียงเลือกตั้งได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ เป็นการบัญญัติกฎหมายให้มีผลใช้บังคับทันทีโดยยังไม่มีมีการประกาศให้บุคคลทั่วไปทราบถึงกรณีที่ทำแห่งว่างลงหรือวันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ พันวิสัยที่บุคคลทั่วไปจะทราบได้ ทำให้เกิดความได้เปรียบเสียเปรียบ ไม่สุจริตและเที่ยงธรรม เป็นบทบัญญัติที่มีผลย้อนหลังเพื่อลงโทษการกระทำที่เกิดขึ้นก่อน และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ที่ไม่กำหนดช่วงเวลาของการบังคับใช้ไว้ เป็นบทบัญญัติที่ไม่ชัดเจน บทบัญญัติทั้งสองมาตราจึงเป็นบทบัญญัติที่จำกัดสิทธิหรือเสรีภาพนอกเหนือไปจากเงื่อนไขที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเฉพาะแก่ผู้สมัครรับเลือกตั้ง ขัดต่อหลักความเสมอภาค และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม นั้น เห็นว่า รัฐธรรมนูญ หมวด ๑๔ การปกครองส่วนท้องถิ่น มาตรา ๒๔๙ ถึงมาตรา ๒๕๔ บัญญัติให้มีการจัดการปกครองส่วนท้องถิ่น ตามหลักแห่งการปกครองตนเองตามเจตนารมณ์ของประชาชนในท้องถิ่น โดยกำหนดให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นมีหน้าที่และอำนาจดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์ของประชาชนในท้องถิ่นตามหลักการพัฒนาอย่างยั่งยืน รวมทั้งส่งเสริมและสนับสนุนการจัดการศึกษาให้แก่ประชาชนในท้องถิ่น และให้สมาชิกสภาท้องถิ่นต้องมาจากการเลือกตั้ง และผู้บริหารท้องถิ่นให้มาจากการเลือกตั้งหรือมาจากความเห็นชอบของสภาท้องถิ่น หรือกรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นรูปแบบพิเศษจะมาโดยวิธีอื่นก็ได้ แต่ต้องคำนึงถึงการมีส่วนร่วมของประชาชนด้วย การปกครองส่วนท้องถิ่นถือเป็นรากฐานที่สำคัญในการปกครองระบอบประชาธิปไตยที่เปิดโอกาสให้ประชาชนได้ตัดสินใจเลือกตัวแทนของตนเองเพื่อมาทำหน้าที่ดูแลและจัดทำบริการสาธารณะและกิจกรรมสาธารณะเพื่อประโยชน์

๖๗

ของประชาชนในท้องถิ่น ซึ่งประชาชนสามารถเข้าถึงได้ง่ายและมีส่วนร่วมได้อย่างเป็นรูปธรรม โดยคุณสมบัติของผู้มีสิทธิเลือกตั้งและผู้มีสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง รวมทั้งหลักเกณฑ์และวิธีการเลือกตั้ง สมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ซึ่งมีเจตนารมณ์ในการป้องกันและปราบปรามการทุจริตตามแนวทางที่บัญญัติไว้ในรัฐธรรมนูญ โดยมีคณะกรรมการการเลือกตั้งซึ่งเป็นองค์กรอิสระทำหน้าที่ในการบริหารจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นและผู้บริหารท้องถิ่น รวมทั้งหน้าที่และอำนาจในการควบคุม การเลือกตั้ง และอำนาจการสืบสวนและไต่สวนผู้กระทำความผิดเกี่ยวกับการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไป โดยสุจริตและเที่ยงธรรม โดยพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ เป็นบทบัญญัติกำหนดหลักเกณฑ์เกี่ยวกับระยะเวลาในการหาเสียงเลือกตั้ง ของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเพื่อให้การหาเสียงเลือกตั้งเป็นไปด้วย ความสงบเรียบร้อย และมาตรา ๖๕ เป็นบทบัญญัติกำหนดห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่ง อย่างใดเพื่อจูงใจให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนเลือกผู้ใด เพื่อป้องกันการกระทำทุจริต การเลือกตั้ง บทบัญญัติมาตรา ๖๔ และมาตรา ๖๕ เป็นมาตรการทางกฎหมายที่ใช้ในการป้องกัน ตรวจสอบ และจัดการทุจริตและประพฤติมิชอบเพื่อมิให้บุคคลที่ปราศจากคุณธรรม จริยธรรม และธรรมาภิบาล เข้ามามีอำนาจในการปกครองบ้านเมืองหรือใช้อำนาจตามอำเภอใจ และได้มาซึ่งสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นที่เป็นคนดี มีความรู้ความสามารถ จิตสำนึก และมีคุณธรรม เป็นการ บัญญัติสอดคล้องกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการเลือกตั้งสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร พ.ศ. ๒๕๖๑ มาตรา ๖๘ และมาตรา ๗๓ ตามลำดับ

การบัญญัติหลักเกณฑ์เกี่ยวกับช่วงเวลาการหาเสียงของผู้สมัครรับเลือกตั้งเป็นสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ มีวัตถุประสงค์เพื่อประโยชน์แห่งความเที่ยงธรรมและความเป็นระเบียบ เรียบร้อยในการเลือกตั้ง ซึ่งกำหนดไว้ ๕ กรณี ประกอบด้วย (๑) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้ง อันเนื่องมาจากครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ร้อยแปดสิบวันก่อนวันครบวาระหรือครบ อายุจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง (๒) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งอันเนื่องมาจาก มีการยุบสภาหรือถือว่ามีการยุบสภา ให้กระทำได้ตั้งแต่วันยุบสภาหรือวันที่ถือว่ามีการยุบสภาจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง (๓) ในกรณีที่เป็น การเลือกตั้งอันเนื่องมาจากตำแหน่งว่างอันมิใช่ เพราะเหตุครบวาระหรือครบอายุ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ตำแหน่งว่างลงจนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกา ของวันก่อนวันเลือกตั้ง (๔) ในกรณีมีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง (๕) ในกรณีมีการสั่งให้มีการออกเสียง

ลงคะแนนใหม่ ผู้ใดจะหาเสียงเลือกตั้งมิได้ เว้นแต่คณะกรรมการการเลือกตั้งจะมีมติเป็นอย่างอื่น โดยคำนึงถึงความสุจริตและเที่ยงธรรม เห็นได้ว่า การกำหนดเวลาการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่น หรือผู้บริหารท้องถิ่นตามมาตรา ๖๔ เป็นการกำหนดให้เหมาะสมและสอดคล้องกับเหตุที่ต้องให้มีการเลือกตั้งในแต่ละกรณี เนื่องจากเมื่อมีเหตุที่ต้องมีการเลือกตั้ง ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งจะเตรียมการหาเสียงเลือกตั้ง จำเป็นที่กฎหมายต้องกำหนดควบคุมการหาเสียงเลือกตั้งเพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปด้วยความเรียบร้อยและเป็นไปตามกฎหมาย มีความสุจริตและเที่ยงธรรม ไม่มีการได้เปรียบและเสียเปรียบกัน และเป็นประโยชน์ต่อการจัดการและควบคุมการเลือกตั้ง เช่น การคำนวณค่าใช้จ่ายของผู้สมัครสำหรับการเลือกตั้งตามมาตรา ๖๑ ที่กำหนดไว้สอดคล้องกับช่วงระยะเวลาการหาเสียงดังกล่าว การกำหนดช่วงเวลาการหาเสียงดังกล่าว กฎหมายมิได้กำหนดโดยถือเอาวันประกาศให้มีการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นเวลาเริ่มต้นในการหาเสียงเลือกตั้ง ถือเป็นผลดีกับผู้สมัครรับเลือกตั้งในการเตรียมหาเสียง โดยไม่ต้องรอให้มีการประกาศให้มีการเลือกตั้งหรือสมัครรับเลือกตั้งเสียก่อน ซึ่งทำให้มีช่วงเวลาในการหาเสียงมากขึ้น เมื่อพิจารณาการกำหนดเวลาการหาเสียงเลือกตั้งกรณีที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๖๔ (๔) ซึ่งให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ที่มีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึงเวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้งแล้ว เห็นว่า เป็นการกำหนดสอดคล้องกับสภาพข้อเท็จจริงของเหตุที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่อันเป็นเหตุที่ไม่สามารถกำหนดทราบได้ล่วงหน้า เช่นเดียวกับกรณียุบสภา หรือถือว่ามีกรยุบสภา และกรณีตำแหน่งว่างอันมิใช่เพราะเหตุครบวาระหรือครบอายุตามมาตรา ๖๔ (๒) (๓) โดยสภาพแล้วจึงควรกำหนดการหาเสียงให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่ที่มีเหตุดังกล่าว แตกต่างจากกรณีการเลือกตั้งเนื่องจากครบวาระหรือครบอายุตามมาตรา ๖๔ (๑) ซึ่งผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งสามารถทราบได้ล่วงหน้าก่อนถึงวันครบวาระหรือครบอายุ ย่อมสามารถดำเนินกิจกรรมเกี่ยวกับการเลือกตั้งได้ล่วงหน้า จึงจำเป็นที่กฎหมายควรกำหนดการหาเสียงเลือกตั้งให้กระทำได้ตั้งแต่วันหนึ่งร้อยแปดสิบวันก่อนวันครบวาระหรือครบอายุ ซึ่งเป็นช่วงเวลาที่เหมาะสมสำหรับควบคุมให้การเลือกตั้งเป็นไปตามที่กฎหมายบัญญัติไว้ สำหรับกรณีที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๖๔ (๔) เช่น กรณีคณะกรรมการการเลือกตั้งสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๐๗ วรรคสี่ ซึ่งเป็นกรณีที่คณะกรรมการการเลือกตั้งมีคำสั่งระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งภายหลังวันออกเสียงลงคะแนนแต่ก่อนวันประกาศผลการเลือกตั้ง และผู้สมัครที่ถูกระงับสิทธิสมัครรับเลือกตั้งที่ได้คะแนนเลือกตั้งในลำดับที่ได้รับเลือกตั้งในเขตเลือกตั้ง คณะกรรมการการเลือกตั้งจึงสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ กรณีศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามมาตรา ๑๐๘ วรรคสอง ซึ่งเป็นกรณีที่มีการประกาศผลการเลือกตั้งแล้วมีพยานหลักฐานอันควรเชื่อได้ว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม คณะกรรมการการเลือกตั้งยื่นคำร้องต่อศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคพิจารณา

ซึ่งศาลพิจารณาแล้ววินิจฉัยว่าผลการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มีได้เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม และสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่สำหรับการเลือกตั้งนั้น เห็นว่า เมื่อคณะกรรมการการเลือกตั้งและศาลอุทธรณ์ หรือศาลอุทธรณ์ภาคมีคำวินิจฉัย คำสั่งและคำพิพากษาเกี่ยวกับการเลือกตั้งเกิดจากการเลือกตั้งที่มีได้ เป็นไปโดยสุจริตหรือเที่ยงธรรม หรือการกระทำการอันเป็นการฝ่าฝืนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิก สภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ รวมถึงการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ดังกล่าว ระเบียบ คณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการสืบสวน การไต่สวน และการวินิจฉัยชี้ขาด พ.ศ. ๒๕๖๑ ข้อ ๘๓ วรรคสี่กำหนดให้เผยแพร่คำวินิจฉัยคณะกรรมการการเลือกตั้งให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป และระเบียบ ของที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาว่าด้วยการพิจารณาและวินิจฉัยคดีเกี่ยวกับสิทธิสมัครรับเลือกตั้ง และการเพิกถอน สิทธิสมัครรับเลือกตั้งหรือสิทธิเลือกตั้งในการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ ข้อ ๔๘ วรรคหนึ่ง กำหนดให้ศาลอุทธรณ์หรือศาลอุทธรณ์ภาคปิดประกาศคำสั่งหรือคำพิพากษาไว้หน้าศาล และลงโฆษณาทางสื่อเทคโนโลยีสารสนเทศเพื่อให้ทราบโดยทั่วกัน แล้วแต่กรณี และเมื่อมีกรณีต้องจัดการ เลือกตั้งใหม่เนื่องจากมีคำสั่งดังกล่าว ผู้อำนวยการการเลือกตั้งประจำองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นโดยความ เห็นชอบของผู้บัญชาการการเลือกตั้งประจำจังหวัด จะประกาศให้มีการเลือกตั้งใหม่ตามพระราชบัญญัติ การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๑๒ โดยจะระบุถึงเหตุที่ จะต้องจัดให้มีการเลือกตั้งใหม่ไว้ในประกาศดังกล่าว ดังนั้น กรณีที่มีการสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ดังกล่าว ย่อมไม่เป็นการพันวิสัยที่บุคคลทั่วไปและผู้ประสงค์จะสมัครรับเลือกตั้งจะทราบได้ และเมื่อพบบัญญัติ มาตรา ๖๔ (๔) กำหนดเวลาการหาเสียงเลือกตั้งให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มิคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่จนถึง เวลา ๑๘.๐๐ นาฬิกาของวันก่อนวันเลือกตั้ง มิได้นับตั้งแต่วันที่มิประกาศให้มีการเลือกตั้งหรือวันที่สมัคร รับเลือกตั้ง จึงไม่มีกรณีที่มิจะใช้บังคับบทบัญญัติย้อนหลังกับการกระทำที่เกิดขึ้นก่อนวันประกาศให้มีการ เลือกตั้งหรือวันที่สมัครรับเลือกตั้งแต่อย่างใด

ส่วนพระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) บัญญัติห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการอย่างหนึ่งอย่างใดเพื่อจูงใจ ให้ผู้มีสิทธิเลือกตั้งลงคะแนนหรือไม่ลงคะแนนเลือกผู้ใด ด้วยวิธีการให้ เสนอให้ หรือสัญญาว่าจะให้เงิน ทรัพย์สิน หรือประโยชน์อื่นใดไม่ว่าจะโดยตรงหรือโดยอ้อมแก่ชุมชน สมาคม มูลนิธิ วัดหรือศาสนสถานอื่น สถานศึกษา สถานสงเคราะห์ หรือสถาบันอื่นใด เป็นบทบัญญัติที่มีเจตนารมณ์เพื่อป้องกันการกระทำการอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง เนื่องจากการกระทำดังกล่าวเป็นการกระทำเพื่อให้ได้มา ซึ่งคะแนนเสียงผู้มีสิทธิเลือกตั้งและเพื่อให้มีการลงคะแนนโดยวิธีการอันมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นการทุจริต ในการเลือกตั้ง เป็นการทำลายกลไกที่กฎหมายกำหนดขึ้นเพื่อให้การเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือ ผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม ซึ่งเป็นหลักประกันในการธำรงไว้ซึ่งการเลือกตั้งโดยเสรี

และเป็นธรรมเนียม อันเป็นหลักการพื้นฐานของความชอบธรรมของการปกครองระบอบประชาธิปไตย บทบัญญัติมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ใช้บังคับกับการหาเสียงเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น รวมถึงการห้ามการกระทำดังกล่าวภายในกำหนดเวลาหาเสียงเลือกตั้งที่ให้กระทำได้ตั้งแต่วันที่มิใช่เริ่มใช้บังคับตั้งแต่วันที่มิใช่ประกาศให้มีการเลือกตั้ง เนื่องจากเมื่อมีคำสั่งให้มีการเลือกตั้งใหม่ ผู้ที่จะสมัครรับเลือกตั้งย่อมเริ่มดำเนินกิจกรรมการเลือกตั้งตั้งแต่วันที่มิใช่คำสั่งดังกล่าว จำเป็นที่ต้องบัญญัติห้ามมิให้ผู้สมัครหรือผู้ใดกระทำการดังกล่าว เป็นการป้องกันการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้ง เพื่อให้การเลือกตั้งเป็นไปโดยสุจริตและเที่ยงธรรม บทบัญญัติมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) จึงมีขอบเขตในการนำไปใช้บังคับชัดเจน

ดังนั้น พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) แม้จะจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลอยู่บ้าง แต่เมื่อพิจารณาซึ่งน้ำหนักระหว่างผลกระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลกับประโยชน์สาธารณะที่ได้รับตามวัตถุประสงค์ของกฎหมายเพื่อให้การจัดการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่นเป็นไปด้วยความสงบเรียบร้อย สุจริตและเที่ยงธรรม และป้องกันการกระทำอันเป็นการทุจริตในการเลือกตั้งแล้ว เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วนและเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญที่มุ่งเน้นการป้องกันและปราบปรามการทุจริตการเลือกตั้ง ไม่ขัดต่อหลักนิติธรรม ไม่เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ ไม่กระทบต่อศักดิ์ศรีความเป็นมนุษย์ มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไป และไม่มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่บุคคลใดบุคคลหนึ่งเป็นการเจาะจง ไม่ขัดต่อหลักความเสมอภาค และไม่เป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคล ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

อาศัยเหตุผลดังกล่าวข้างต้น จึงเห็นว่า พระราชบัญญัติการเลือกตั้งสมาชิกสภาท้องถิ่นหรือผู้บริหารท้องถิ่น พ.ศ. ๒๕๖๒ มาตรา ๖๔ (๔) และมาตรา ๖๕ วรรคหนึ่ง (๒) ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มาตรา ๒๖ และมาตรา ๒๗ วรรคหนึ่งและวรรคสาม

(นายณภดล เทพพิทักษ์)

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ